

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adressa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Blaho, lekár v Skalici
(Szakoleza).Oznamy (inzeráty) účujú sa
ľavne a platia sa vopre.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 koruny. Na pol
roka 1 korunu. Jednotlivé čísla
v expedícii a pri zasielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenne a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Kto má rád divadlo,
nech príde v nedeľu dňa 7. apríla 1907 do Skalice.

Ochotníci „Katolíckeho Kruhu“ zahrajú

„Jakú našiel Jakub metlu na zlú Teklu.“

Ľudová hra so spevaním sprievodom hudby. Dľa poviedky Václava Kosmáka.

Po divadle je veľkolepá jarnia zábava s tancom.

Vstupné: I. miesto 1 kor., II. miesto 80 hal., miesto na státie 60 hal.

Neľutujte času a prijdite!**Predkup lístkov v Potravnom spolku od 5 t. m. do 7. dopoledna.**

„Vstal z mrtvých“.

Deň víťazstva slávi celý kresťanský svet, teší sa, raduje sa, že pravda večná zvíťazila nad hriechom a nepravosťou, láska nad podvodom a násilím, braterstvo nad otroctvom, právo nad krivdou a tyranstvom.

Temer tisíc deväťsto rokov je tomu, čo po svete rozprehlí galilejskí rybári hlásali celému svetu braterstvo, lásku, rovnosť, rozvazovali putá otrokov a dolu strhli z božského stavu vladárov sveta na postavenie ľudskej hodnosti.

Hrdý patricius rimanský objímal sa so svojím otrokom, bratom v Kristu ho menoval a na dôkaz toho, že to v skutku myslí, pozdravil ho so najstarším kresťanským pozdravením: „Kristus vstal z mrtvých“.

Grécky učenc, filosof zahružený do hlbokých ved Aristotelesových a Platónových, pozrel na nevzdelaného otroka a k srdcu svojmu ho pritúlil, veda a nevedomosť sa spojily v láske Kristovej, spojilo ich jedno učenie, jedna viera, jedna veda: „Kristus vstal z mrtvých“. Irenaeus a Origenes s barbarskými otrokmi v podzemných cintorínoch, v katakombách slávil víťazstvo kresťanskej lásky, rovnosti a braterstva.

Boly to zlaté časy víťazstva Kristového, jeho vzkriesenie otvorilo posiaľ neznámy svet, krásny svet braterstva kresťanského a rovnosti národov.

Tí ale čo vládli svetom, v ktorých rukách spočívala moc a vláda, ktorým príslúchaly všetky pozemské majetky, nechceli učeniú tomuto porozumeť. V krve, v žalároch, v ohni a vo vode ho chceli udusiť,

neprijemné im bolo, bo žiadalo si tiež čiastku slušného života. Krvožíznivý Dioklecián myslel, že ho už vyhubil, vykorenil, pomník chce pre seba stavať, tej mienky je, že už nikoho niet, kto by sa ku pravde, spravodlivosti, slobode a braterstvu hlásil a zaraz z podzemných tmavých dier ozve sa hlas: „Kristus vstal z mrtvých“. Dioklecián padne, Kristus vstane a víťazí.

Víťazí? Nie, bojuje. Boj viedol a vedie a boj tento ešte není dokončený.

A povstali farizeji, zákoníci, a vyšší kňazi oproti Hospodinu a Kristovi, aby ho na smrť vydali.

Tvrďa je tá pravda Kristová, keď mocní tohoto sveta tak broja oproti nej.

My sa jej ale pevne pridržame, my s Kristom trpíme a bojujeme a v boji našom jediná naša nádej, jediné naše potešenie: „Kristus v pravde vstal z mrtvých“.

C.

Maloroľníctvo a sociálna demokracia.

Keď pozorujeme vývin sociálnej demokracie vidíme, že tá sa zmáha najviacej len vo veľkomestách, v dielnach, vo fabrikách, a zvlášte tam, kde je mnoho delníckeho ľudu pospolu.

Idea sociálnej demokracie je utvoril jeden veľký štát, v ktorom by všetek majetok bol štátny, a jednotlivci by nebol svojim pánom, ale robotníkom toho veľkého štátu.

Takáto zásada sa líbi ľuďom chudobným, ľuďom bezmajetným. Do vrstvy roľníckeho ľudu sa zakorenit nemôže. Roľník je so svojim osudom vždy spokojnejší, jako delník. Bár sa mu aj ne-

vede dobre, svoju nádej skladá vzemi svojej, ktorá mu vždy potrebné živobytie prinesie, preto si nežiada byť nádeňníkom na poli socialistického veľkostatku, ale so všetkou silou si hľadá svoj majetok zväčšiť.

Hovorí, že by sa dostatočnejšie mohli obrábať veľkostatky socialistické, lebo by sa mohlo použiť viac hospodárskych strojov, a tým by sa dosiahly väčšie výroby; zem by lepšie rodila.

Malý roľník nemôže si zaopatrit tak dobrých prostriedkov k obrábaniu zeme a preto nedosiahne z pôdy toľko, čo na veľkostatku. Preto nemôže s nimi viesť konkurenciu. Cieľom socialismu je, aby všetka pôda bola vlastnosťou všetkých ľudí, jedného socialistického štátu. Roľník ale neodtrhne svoj majetok svojim deťom a nedaruje ho socialistickému štátu, to je isté.

Sedliacka vzburá v Rumunsku.

Rumunsko je štátom roľníckym. Hospodárskych plodín, zbožia sa tam rodí hojne, tak že vývoz pšenice urobil v r. 1905 7,163.840 metrických centov; vývoz jačmeňa 3,405.000 q, kukurice 4,582.900 q. Mohli by sme si myslieť, že pri týchto pomeroch sa tam má ľud dobre. A práve v tej roľníckej krajine, odkiaľ sa toľko zbožia vyváža, vzbúrili sa sedliaci, že nemajú dostatok chleba, že musia biedu driať. V Rumunsku sedliak nikdy nemal závideného postavenia; tam sa zachovala bohatá a mocná šľachta, bojari. Tito bojari, bár je ich malý počet, majú v rukách viac, ako polovicu rumunských zemí, pravda tých najlepších, ostatných 5 mill. sedliakov nevládne ani polovicou roľ. Zvlášte ale v Multánskej čiastke rumunského kráľovstva, na vlastnom území vzbury je všetka pôda v rukách 1300 veľkostatkárov. Keď i má niečo ten úbohý sedliak, to mu nestačí. Obyvateľstvo sa množí a pôdy nepribýva, roľník ani není k tomu pripustený, aby si mohol pôdu odkúpiť tak ľahko, jako u nás. A z toho pochádza bieda ľudu, z toho vzburá sedliakov. Tedy není to antisemitismus, není to náboženský fanatismus, ale jedine výsledok sociálnych pomerov, nedostatku pôdy.

Je pravda, že i židia sú príčinou týchto vzburí.

Konservatívna aristokracia bránila Rumunsko proti cudzím vlivom, nedovolila zakupovať pôdu len štátnym občanom, ba nariadila daň absentizmu (nepřítomnosti), že majiteľ pozemkov v Rumunsku, ktorý trávi život v cudzine, platí daň dvojnásobne.

Týmto ale sa neobránila proti židom, proti ktorým úkolily tieto zákony. Židia nemohli zakupovať pôdu, lebo parlament, ktorý udeľuje štátne občanstvo, zriedka ho udeľil židom, oni si ale pomohli tak, že dali zakúpiť zem druhým a potom si ju vzali do prenajmu, alebo si vliv a úžitok sebe zaistili.

Židia najhoršie pôsobili práve v Multansku, kam hŕne sa sťahujú z Polska. Tito židia vzali všetku pôdu od bojarov, ktorí sa všetci v cudzozemsku zdržujú, do prenajmu. Aby ju nemohol dostať kresťan, platili árendu aj o 50 percentov dražšie. Toto pravda zaplatil len zase sedliacky ľud, ktorý odkázaný sú na panské výdelky, aby len vyžiť mohol, robil skoro za darmo. Trpel to dosť dlho, ale nadmiera jeho útrap konečne ho vyrušila z trpelivosti. Vzbúril sa proti bojarom a židom, nie z náboženskej prepiatosti, ale z nedostatku ohleba.

Za sedliacky ľud rumunský a za agrárni otázku, zaujali sa mnohé vážne časopisy a celé kruhy zvlášte akademických profesorov. Žiadaly hlavne zdemokratisovanie celého rumunského verejného života. Ponevác ale moc politikú mali v rukách veľkostatkári, nerobili nič za roľníctvo, ba robili štátu moc zbytočných dlhov, ktorými zase len hubili roľníkov.

Rumunskí sedliaci sú hmotne celkom opustení a neni div, keď si rumunskí sedliaci zamienili vydobývať práv a ohleba takým spôsobom. Radšej chcú zomreť od guľky nepriateľov svojich, ako zhnúť hladom.

— **Z Bukareštu.** Povstáním rumunských sedliakov utvorila sa v Rumunsku nová vláda, ktorá má vypátrať príčiny povstania a prekaziť ho, keď nie ináč tak mocou zbrane a kanovov. Povstanie v Moldave ale ďalej trvá, ba rozšírilo sa i v južných stranách a tak v celom Rumunsku zúri revolúcia. V hlavnom meste panuje veľký strach. Sedliaci v tlupách bližia sa k Bukareštu zo všetkých strán. Cestou pustošia dediny a mestiečka, väzňov zo žalárov púšťajú a predstavených vrhajú do zajatia. Vojsko kde len môže zastavuje im cestu, ale rozzúrený ľud ich nutí k úteku. V Galácii celú noc trvala bitka s vojskom. Bojari sú stratení.

— **V Burdujeni** je postavenie židov k potutovaniu. 400 židovských rodín utieklo odtiaľ, zostali tam len starci a vdovy. Hnev sedliakov ani týmto neodpúšťa. Kresťania označujú si svoje domy krížom alebo svätými obrazmi, aby India vedeli, ktoré domy ušetriť sa majú. Posádka vojska je proti nim slabá. Kapitán Vasilieska nechee

svoje vojsko postaviť proti sedliakom, a keď už musel, dal vraj strielať slepými patrónami. Reservisti sa pripojujú k sedliakom.

S 21 miest 10 tisíc židovských rodín útekom muselo ratovať život svoj.

— **V Pojeni** na kráľovskom pánsťve tiež vypukla vzbura. Povstanci ani kráľovské majetky nešetria. Strach panuje vo vládných kruhoch. Vláda poslala celú armádu proti povstalcem.

Rumunskí študenti všade na čelo sa stavajú sedliackym povstaleckým tlupám a podpujú slovom i tlačou.

Predplácajte „Pokrok“ 2 kor. na rok!

Dopisy.

— **Z Lábu.** Dňa 24. marca mali sme u nás voľbu na školský výbor. Vyvolili sme si dľa našej vôle roduverných Slovákov do výboru, a sice: Ján Chmela, Nikodem Dvorak, Ignác Kovár a Imrich Kovár. Vieme, že títo výborníci budú našu školu dobre spravovať, lebo na škole a na výchove dieťok najviac záležá. *Lábu.*

— **Závody.** Ťažko mi príchodí písať, lebo ja za pluhom chodievam, alebo so sekerou robievam, ale včúť sa zdržať nemôžem. Lúto je mi toho, že z našej obce málokedy sa zjaví dopi v našich novinách, bárs aj niektorí u nás radi čítajú noviny a knihy, ale všetci nie. Naša mládež by mala viac čítať, lebo je veľmi zaostalá. Hovorí, že jej netreba čítať, že pri pluhu človek nemusí vedieť, čo sa v krajine deje. Ale to tak není. Každý musí vedieť aké má on práva, jaký boj sa vedie o vydobytie, alebo utlačanie práv ľudu roľníckeho. S čítaním človek nadobudne si vedomosti pre svoj život. Zvážte ale hospodárske články by mali roľníci čítať. Naše hospodárstvo sa proti hospodárstvu českému a moravskému nič nehýbe. To vie každý, že zem len vtedy priniesie úrodu, keď ju človek dobre obrába a ju dobre hnojí. Preto máme čítať, aby sme mohli pozorovať, akým spôsobom obrabajú zem v iných krajoch, jako ju pripravujú a čím ju hnoja. Čítaním

nadobudneme vzdelania, lebo v škole nás nepripravovali ku vzdelaniu, tam nás učili len k maďarskej reči. A keby nás aj boli vyučili maďarsky, či by sme mali potom dosť vzdelania? Či je už vzdelaný človek ten, ktorý zná jednu-dve reči? Čo je zanedbané musíme zdoháňať. A preto mladenci s chuťou do čítania, predplácajte noviny, lebo vzdelaný človek ľahšej vydrží v boji o životie tomu prináleží budúcnosť. Nezahálajme po krémách a netrúfme drahý čas. S nastávajúcim jarom s chuťou do práce a po práci k novinám. *Starší mládenec.*

Doporučujeme našim rodinám
KOLÍNSKOU CÍKORKU.

Noviny z celého sveta.

— **Jarní nepohody.** V Tyrolsku ešte vždy trvajú veľké snehové búrky. Sňahu je tam mnoho tak že sa z vrchov ustavične rúcajú laviny. Železničné premávky sú prerušené. 23. sa v Dalaasu niekoľko lavín zrútilo a zasypalo mnoho robotníkov. Robotníkov podarilo sa vykopať, ale mnohí boli ranení. Z údolia amperského sa India sťahujú, lebo im tam hrozí záhuba.

— **V Sedmohradsku** následkom rozpúštek sňahu sa rieka Samoš tak zvodnila, že záhubou hrozí obciam na brehu rieky ležiacim.

— **V Prusku** sú tiež povodne, následkom čoho zastavili železničné spojenie z Rostvy na Dorn.

— **Lesný požiar u Tridentu.** Z Tridentu oznamujú, že v lesoch Iseheji vypukol požiar, ktorý ž viac dní trvá. Vojsko sa nemá zachrániť praehárou u Isehije. Jedon vojak sa pri ochranej práci zabil. — V novelskom údolí a v Kalternu vypukol tiež lesný požiar.

— **Ze služky lekárka doktorka.** Deera kamenika Maiera v Moehmühlu vo Würtenberku, keď si ušporila v službe niečo peňazí, dala sa študovať. V Anglieku svojou pilnosťou dosiahla pekného výsledku, že bola za doktorku lekárstva prohlášená. Teraz sa odobrala do Číny, aby tam v anglickej misionárskej stanice pracovala jako lekárka.

B E S E D N I C A.

Z dejín otroctva.

Počiatky otrokárstva môžeme rátať takmer od počiatku sveta. Od tých čias, čo silnejší slabšieho premohol a s premoženým počal zaobchodiť, ako s dákou neživou vecou, pozbavil ho všetkých osobných práv, stal sa jeho pánom, vládarom. A tomu je hodne dávno. Už v starom zákone hovorí sa o otroctve a na starých stavbách assyrských a babylonských možno vidieť ešte dnes sputnaných otrokov vyobrazených, ako ich ženú vojaci, alebo bijú korbáčmi na poli pri práci. Podobné obraze vidieť i na známych Memphiických kostoloch egyptských, ktoré sú najmenej 3000 rokov staré.

Čo bol otrok a jako upadnul človek do otroctva?

V starých časoch vládnuť iné mravy, ako teraz. Mnohé veci a zvyky, ktoré my dnes považujeme za hnusné a bezbožné, boly prv dovolené a chválené a za cnostné vyhlasované. Na príklad každý vojak či bojovník mal právo zabíť svojho nepriateľa ešte i vtedy, keď sa mu poddal; obrať nepriateľa, ukradnúť mu, čo sa dalo, tiež nepovažoval nik za hriech, ba naopak: v očiach súrodákov to bola cnosť; ukradnúť druhému ženu (ovšem z eudzieho kmena), poškrvniť ju, to tiež nik neodsudzoval. Ľudia žili pred mnohými 1000 rokmi ešte v takom divokom stave a ešte i dnes jesto takých národov v Afrike, Azii, Australii a

na Juhu Argentiny v Amerike, že ešte nepostúpili na vyšší stav mravného a kultúrneho života.

Vo vojne alebo len v bitke medzi dvoma zabil silnejší slabšieho. Tak skončila sa za veľmi starých časov vždy bitka. Stávalo sa ale, že dakedy nepriateľ, zvíťazivší nad súperom, nechee alebo nemohol zabiť protivníka, nechal ho na živote. Podmanený sa stal tak otrokom svojho podmaniteľa. Toto je začiatok i hlavná príčina otroctva.

Otrok sa stal úplným majetkom svojho pána. Majiteľ mohol s nim zaobchodiť dľa ľubovôle, mohol ho i zabiť kedykoľvek. Otrok sa stal úplne bezprávnym, musel vykonávať najťažšie práce, musel častokrát i vieru svojho pána prijať. Mohamedáni na pr. na tisíce kresťanských detí, mladých mužov a žien odvádzali len z Uhorska do zajatia, do otroctva; ženy, čo krajšie, nútili, aby prijaly mohamedánsku vieru; deti vychovávali taktiež dľa svojho spôsobu, a keď daktorý zo zajatých mužov prestúpil na tureckú vieru, zaraz ho prepustili z otroctva a vážili si ho lepšie, než roduverného Turka. Je všeobecne známa vec, že u Turkov a Maďarov, vôbec pri mongolskej rase, stoja odrodilci vo veľkej úcte. Nám, národom europejským, také smýšľanie nezodpovedá. Inu, každý národ má svoje zvláštnosti.

Dnes ovšem už otroctva v tom starom smysle niet. Len v starých kronikách a dojmavých románoch čítavame s hrůzou o mukách a utrpeniach kresťanských otrokov za rímskych a tureckých

časov. My sa ovšem nebudeme s tým zaoberať, ako hádzali otrokov divokým zverom na žrádlo, my tu poukážeme na význam otroctva pre národnohospodársky a náboženský život.

Otroctvo u starých Grékov a Rimanov.

Stará rimanská i grécka ríša spočívala v pravom smysle slova na otroctve. Nebyť otrokov, boli by museli pokapať všetci otrokári a zhýralí páňkovia. V starom Grécku na príklad bolo asi desiatkrát toľko otrokov, než slobodných, t. j. páňov. Slobodný Grék nič nerobil, iba že jedol, pil, šport pestoval t. j. chodil na zápasy, dostihy atd., s umením sa zaoberal a vojenčinou; zkrátka pravú prácu vykonávali iba otroci. Všetky práce poľné, remeselné a priemyslové išly cez ich ruky. Ba ešte i duševné práce im naložili. Chýrny rímsky básnik Terencius, známy filosof Epiktet a Publius Syrus boli jednoduchí otroci. Taktiež vynikajúci lekári, pádagogovia (učitelia), umeleci (sochári, maliari) boli často nevolnými otrokmi. Pomer otroka ku svojmu páňovi nebol pôvodne ani v Grécku ani v starom Ríme dáky veľmi zlý. Žili viac patriarchálnym, rodinným, prostým životom. Pán zachádzal so svojim poddaným láskave. Vôbec možno povedať, že otroctvo bolo veľkým pokrokom oproti starším časom, už aj vzhľadom na to, že drier premožených jednoducho pobili.

Ovšem v neskorších časoch (v dobe asi okolo narodenia Krista Pána) nastalo hrozné prenasledovanie otrokov. Krutosť rímska sa tu ukázala

— **Mrtva žena a živý pes.** V Egeri, v Čechách, umrela vdova býv. mešťanostu Gráfa. Keď sa táto 52 rokov stará žena, ktorá bývala sama so svojim pskom, neukazovala, vlomili sa domáci do izby vdovinej a našli ju tam mrtvú. Jej pes sedel pri nej a od hladu pustil sa do mrtvej ženy. Polovica tváre bola už sožraná.

— **Rodinné nešťastie.** V noci na pondelok stalo sa v rodine úradníka Blaurocka nešťastie. Celú rodinu našli otrávenú. Muž a dieťa boli už celkom mrtví, žena ale bola ešte živá. Životné pomery Blaurocka boli tak biedne, že ľudia povraždili, že sa preto otrávil, aby vzal koniec biednemu životu.

— **Mesto Krakov** malo v januári tohto roku 103.836 obyvateľov. Z toho je 74.426 kresťanov a 29.010 židov.

— **Zabil ho kôň.** V Třeboni jedného 35-ročného pacholka T. Simona tak nešťastno kopel kôň, že ten hneď padol a o krátky čas následkom vnútorného krvácania dokonca.

— **Zlodej okradol zlodějku.** 20-ročná služka Joz. Ružiaková z Líbušína ukradla svojej pani za 100 korún šatstva a utiekla do Prahy, kde ju polícia chytila. Služka vyznala, že kráď z urobila, ale s plačom dodala, že pri príchode do Prahy, poslala jedného chlapca šaty zastaviť, ktorý sa ale viac nevrátil. Tak z krádeže nemá nič, iba že bude trestaná!

KUPUJTE V POTRAVNOM SPOLKU!

Myšlienky.

Čím viacej chceš tvoj kríž zo seba strieť, tým ľahší Ti bude.

Mravný život je neprestajná námaha.

Smrť je dobrodenie.

Zlá vôľa robí človeka a jeho okolie nešťastným. Dobrá vôľa masti jako masť kolesá života.

Lepšie je hladý zomrieť, nežli za chlieb predať svoje presvedčenie.

Pokánie znamená, svoju slabosť a hriechnosť v plnej miere vidieť.

Pokánie je očistenie duše, príprava k prijatiu dobra.

v najhoršom svetle. Otroci museli s mečom v ruke zápasit jeden oproti druhému ako gladiatory, často ich hádzali pre najmenšie previnenie v cirkusi pred divoké zvery, pri jednoduchom podzrení ich mučili, pre najnevinnejšie poplesky ukrižovali. Keď zavraždil niekto slobodného Rimana, mučili najsmprv všetkých jeho otrokov a ak sa nenašiel vinník, boli všetci vydaní na smrť. Známý rímsky dejepisec Tacitus vypráva o jednom prípade, kde niemej než 400 otrokov trpelo za jedného obvineného zločínca. Čítame v starých knihách o jednom otrokovi, ktorého ukrižovali, pomevác ukradnul jednu jarabiecu, o inom, ktorý bol posúdený za žrdlo rybám preto, že rozbil kryštálový pohár. Chýrny básnik rímsky Juvenal píše o jednej vznešenej panej, ktorá pre ukojenie chvíľkového rozmaru rozkázala ukrižovať otroka (Lecky: Dejiny racionalizmu, strana 227., II. sväzok).

Niet divu, že za takých okolností starý štát rímsky, zbudovaný vlastne ako grécky na otroctve, pomevác len nevoľník pr. coval, pomaly klesal, až konečne 300 rokov po Kristovi úplne sa rozpadol. Príčinou úpadku rímskej kultúry bolo úplné rozpadnutie rodinného života a občanskej mravnosti. Toto znemravnenie sa ukazovalo najlepšie v hesle »Panem et circenses« (chlieb a zábava). Po rozpadnutí ríše rímskej osud otroctva zmenil sa v lepšie, predne kresťanstvom a vpadom barbarickým, polodivých národov do štátu rímskeho. (Pokračovanie.)

Drobné zprávy.

— **Obnovenie sľubu.** Dňa 25 marca obnovili členovia spolku sdržanlivosti a striezlivosti sľub. V celku pristúpilo 52 členov.

— **Cyklus pôstnych prednášok zakľúčený** bol v Kat. Kruhu skalickom dňa 26. marca s prednáškou o alkoholizme.

— **Vystahovalectvo** do Ameriky. Z nášho okolia neustále sťahuje sa ľud do Ameriky. Každý týždeň odíde niekoľko ľudí. Tovarychy stúpajú!

— **Oneskorené jaro.** Neskoré jaro — horor staré príslovie — dobrý úrodný rok. Pán Boh deň!

— **Na Zelený štvrtok,** dľa príkladu Krista Pána, umýval cisár a kráľ František Jozef I. 12 starcom a stareňam nohy na viedeňskom hrade. Jedna starena mala 102 rokov.

— **Hospodárom.** Roľníci, ktorí majú v potr. spolku umelé hnojivo zakázané, môžu si ho každý deň odpoľudnia prevziať. *Potr. spolok v Skalici.*

— **Náhla smrť.** Na Veľký Piatok zomrel v Skalici náhlou smrťou p. Jozef Králik kr. gruntný na odpočinku. Nebohy bol dobrý úradník v ľudu obľúbený. Večná mu pamäť!

— **Život na Tatrách,** knihu od Karola Droža, prijal bulharský panovník, kňaz Ferdinand do svojej knihovny a povolal spisovateľa na výsluch. Kňaz je známy turista, vie veľmi dobre slovensky a pozná celé Tatry, kde na blízko má i svoje panstvo.

Hospodárstvo.

— **Sadenie stromov.** Lístie a korene sú výživným ústrojom rastlín. Koriienky prijímajú živné soli z pôdy, pomocou vláseničiek, a listie ich zase spracuje pomocou slnka a vzduchu v prospech rastliny. Pre zrast rastliny je dôležité listie tak, ako korene, a len vtedy môžu obe svojim úlohám vyhovieť, keď v ohľade na množstvo a spôsobilosť výkonné sú v určitom pomere, t. j. rastlina musí mať aspoň toľko zdravého listia, aby všetky živiny, ktoré jej koriienky dávajú, mohla spracovať. Pri nerušenom zraze príroda sama pomer ten upravuje a dľa ročnej doby a činnosti koreňov, buď vývin, lebo padanie listia podporuje.

Keď je životní priebeh rastliny volakým spôsobom porušený, musí zrast a zdar rastliny utrpeť. Taká rastlina počne choraveť a uschne, keď jej životné sily nemôžu odolať škodnému vlivu. Tieto škodné vlivy môžu byť: poškodenie koreňov pandravami a červami, poškodenie kôre skrze hlodavcov, alebo spustošenie listia skrze hmyz, krupobitie, búrku atď.

Ale i ruka ľudská poškodí často stromu, či už schválne a či nevedomky. Schválne ku pr. rezaním stromu, či už k vôli jeho upravenia, či ku zvýšeniu jeho plodnosti. Zdravé drevo stromu nesmie sa nikdy odrezať, suché haluze ale sa majú častejšie odstraňovať.

Veľmi sa stromu poškodí pri neopatrnom vykopávaní stromkov zo školky, vtedy sa často porania korene stromku a keď sa presadí, neuje sa, lebo koriienky jeho sú poškodené.

Hlavná vec je vôbec koriienky stromu dobre opatrit; toto dosiahneme, keď im pripravíme pôdu hnojením a častejším okopávaním, a keď im poskytneme dostatočnej vody, aby ony všeliaké látky rozpustené vo vode vsiaknuť mohli do seba. Dokázalo sa, že stromi i v kamenitej a neúrodnej pôde, dobrým prekopávaním, hnojením a polievaním pôdy, sa zakorenili a užitočné boli.

Keď má strom dobre vyvinuté korene odolá mnohým pohromám, jako hmyzu, húsenkám, krupobitiu a poškodeniu kôry, keď sa ale korene jeho nevyvinú, uschne i sám od seba. A preto aby sa strom dobre zakorenil, v budúcnosti zadarmo prospíval a úžitok prinášal, musí mať dost vlhkosti, kyprú pôdu a dost živín. Pôda preto musí byť kyprá, aby vzduch do zemi mohol, lebo i koriienky potrebujú vzduch. Pri hospodárstve polnom a zeleninárskom týmto podmienkam, pre zdar rastlín sa vyhovuje, pri sadení ale na to žiaden nebere ohľad, bár v sadení je spracovanie pôdy potrebnéjšie preto, lebo koriienky stromov o mnoho hlbšie vnikajú do zeme, aby si výživu nadobudli.

— **Krmenie rezaným a nerezaným krmivom.** Zvierací požívací ústroj je k tomu utvorený, aby zvieratá samo si pokrm vyhľadávať mohlo; toto robí pastvou. Rozné zvieratá trávu po drobných kúskačoch sožierajú a bez žuvania ju hneď pohltia. Táto drsná tráva sa môže dobre premýšať slinami a ľahko sa stroviť.

Pri krmení senom alebo slamou kravy tiež dlhé seno nežuvajú a pohltia ho celé. Toto sa nemôže tak dobre so slinou premýšať. Preto sa krmivo pre statky poreže.

Mnohí hovoria, že dávanie každého druhu krmiva osobitne je prirodzené. Niektorí i tak krmia: dajú statku repu, lebo otroby, lebo ovos, potom seno a potom slamu; nech sa vraj dožerú. Toto krmenie je nesprávne, lebo statok čaká vždy len na to krmivo, čo najlepšie ľúbi, a s ostatnými pohŕda. Nesprávne je to krmenie i preto, lebo ku stroveniu iného a iného druhu krmiva, je treba iná a iná šťáva žalúdková.

Toto krmenie asi tak vypadá, jako keby človek prv kúsok másla, potom trochu maku, potom neoslené a neomastené testo, potom trochu soli zedol, namiesto dobre pripraveného testa.

Najlepšie krmenie dobytky je, keď všetky druhy krmiva porežeme a dobre pomiešame, toto zodpovedá zvieracím zažívacím ústrojom.

— **Mastné škrvny** na všetkých prácach látkach vyčistíme dažďovou vodou, v ktorej rozpustíme trochu sódy.

— **Proti spáleninám** výborným liekom sú mokré listočky čaju, ktoré priložíme na spáleninu a necháme tam asi dve hodiny.

— **Načo je dobrý petrolej.** Obloky čisto, pekne umyjeme, keď do vody nalejeme lyžicu petroleja. Takto umývané oblaky odháňajú zároveň muchy. — Škrvny od kolimahy, ak sú čerstvé, pustia hneď, keď ich namažeme petrolejom a potom patričnú vec vypereme v studenej vode bez mydla. — Atramentové škrvny a čerstvý farbu tiež vyčistí petrolej a keď ho nalejeme do studených mydlín, vyperú sa krvavé škrvny, ako ničím iným.

— **Atramentové škrvny** z plátna odstránime, vložíme-li patričné miesta do rozpusteného loja a potom tento vypereme; škrvny ztratia sa celkom. Ak treba, opakujeme to.

— **Ako dlho majú spať deti?** Deti od dvoch do piatich rokov krem 11 hodinového spánku majú spať ešte cez deň 1—2 hodiny. Po šiestom roku napotrebujú už deti poludňajšieho spánku. Sedemročné dieťa má spať 10 hodín, deväťročné dieťa len 9 a desaťročnému dostať úplne 8 hodín. Rozumie sa, že platí to len pre deti zdravé.

Slováci!

Čítajte a predplácajte len dobré slovenské časopisy, ako „Ludové Noviny“, „Slovenský Týždenník“ atď.

UPOZORNENIE!! P. T. Hospodári, ktorí chcete umelé hnojiva, prihláste sa v skalickom potravnom spolku.

OZNAMY.

Oznamujem et. obecnstvu, že som prevzal jednatelstvo „Národnej ľudovej assekurácie“. Assekurovať sa môže každý človek, počnúc od 20. roku až po 60; starší sa nepríjmu. Stanovy sa každému napred prečítajú. Prihlásiť sa možno kedykoľvek u **Jozefa Vanek**, krajčírka a jednatela v **Holiči**, č. 87.

Dom pozostávajúci z jednej izby, kuchyne, komore, maštale, dvora, zahrady, novej stodole (všetko pod škrydlícou) a veľkého humna má na predaj **Pavel a Alžbeta Slačik** v **Holiči**, Kopčanská ul. č. 126.

Kto chce predať zemiaky (erteple) pre ošípané, nech sa hlási v mliekarni.

První moravská **ROLNICKÁ TOVÁRNA AKCIOVÁ** na soustředěná hnojiva a lučebniny v Přerově, doporučuje ku hnojení na jaře za zvlášť výhodných cen

Pro nížiny a úrodnější půdy:

K ječmenu:

- SDI Superfosfát draselnatý,
- SKMI Superfosfát z kostní moučky,
- SNI Superfosfát nerostný,
- KI 40-procentní sůl draselnatou.

— Pro hornaté kraje: —

- SA Superfosfát évapkový neb KMR Kostní moučku rozloženou.

K řepě (cukrovce):

- SAI Superfosfát évapkový a KI 40-proc. sůl draselnatou neb SKMI Superfosfát z kostní moučky,
- SNI Superfosfát nerostný s přidáním Chláského ledku, síranu évapkového, neb dusíku vápenatého.

K ovsu a zemákům:

- SA Superfosfát évapkový neb SKMI Superfosfát z kostní moučky,
- SNI Superfosfát nerostný s přidáním buď dusíku vápenatého neb síranu évapkového.

K jeteli a lukám

- SD Superfosfát draselnatý neb SF Sádro superfosfátovou neb Tomasovu strusku s káinitem.

Podporujte závod rolnický!

Pro nížiny a hornaté kraje:

Pro nížiny a hornaté kraje:

UPOZORNĚNÍ! V zájmu pánů rolníků radíme, by e dříve přesvědčili o cenách a podmínkách u rolnické ryze české továrny na umělá hnojiva v Přerově, než koupí.

Sklad pre Skalicu a okolie má „Potravny Spolok“ v Skalici.

Gemyky zdarma
TELEFON

Pauze za hodinu
číslo 816

Největší česká
tovární výroba
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ
NA MORAVĚ.

JOSEF LIDL V BRNĚ

zelný trh číslo 11
Prisezný znalec c.k. zem. soudu v Brně.

VLASTNÍ VÝROBA TAHAČÍCH HARMONIK
všech druhů.

Jednoradové, 2 rad. 3 rad. a chromatické harmoniky
z nejlepšího materiálu a nejsolidnější práce.

Ceny velmi mírné Sta přispívá uznání a díky

11-50

Slovenská knižnica

nemala by chýbať v žiadnom dome.

V prvom svazku práve vyšla:
Reštaurácia, krásny opis starodávnych zemänských volieb.
Pre ďalšie svazky vybrali sme nasledujúce krásne knihy:

- 1) Tri rozprávky od J. Čajáka.
- 2) Nové besednice od Tajovského.
- 3) Dejiny národa slovenského.

Adresa:
Vydavateľstvo Slovenskej knižnice
(F. VOTRUBA.)
BUDAPEST VIII Rákoczy-tér 3.

Každý rok
4 knihy
spolu za: **2^k 40^h**

D. Sensel.
Strojová výroba pletených punčoch v Holiči. (Ny. m.)
Shotovuje punčochy pre panie, dietky a pre pánov z bavlny a hodvábného pletiva a síce len v prvej jakosti. Prijíma aj nadpletanie každého druhu punčoch za najľavnejšie — ceny. — Rýchle zasielanie. — D. konalá výroba.

Do Holiča a okolia!!

Oznamujem et. obecnstvu, že shotovujem punčochy z bavlny a hodvábného pletiva a síce len z dobrého tovaru. Prijímam aj nadpletanie veškerých punčoch za najľavnejšiu cenu a zhotovujem ich čo najrýchlejšie. — Obsluha solidná.

Matilda Lisková,
strojová výroba pletených punčoch v Holiči, (Nyitra m.). Číslo 224.

Pre dostojné ťurné úradý zvláštne ľavne centy.

Solidná česká
prestižná
firma.

Sviece kostolné

všetkých druhov

voskové a polovoskové sviečky

stolné stearinové a parafinové, hladké a krútené, biele lebo barevné, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé (toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva najľavnejšie

Prvá Královohradecká cis. a král. dvornia tovareň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

9-52

OZNAM.

Oznamujem et. obecnstvu, jak domácemu, tak i prespolnému, že som prevzal od nového roku veľkú hospodu

„K UHORSKEJ KORUNE“

v Holiči, na rynku do prenajmu. Budem sa usilovať, čo najvedomitejšie obslúžiť hosťov dobrými a čerstvými nápojami a jedlami. — Taktiež čisté maštale a dvor.

Liehové nápoje sú lačné, 1 liter rumu 1 kor., 1 liter červeného vína von z domu 60 hal.

Odporúčajú sa do priazne et. obecnstva, o hojnú návštevu prosí

Michal Červenka, hostinský v Holiči.

SUKNE

polovlnené . . . po 65—70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 93 kr. a výše.
kanafasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2—3 zl. a výše.

a jiné tkalcov. výrobky dokirkou zasílá tkalcovna!

ADOLFA JELÍNKA v Jimramově,
(MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!

Prokop Skorkovský yn.

ČISTÁ OVČÍ VLNA

OCHRANNÁ ZNAMKA

zasílatelský dům
suken
a modních látek pro
— pány i dámy —
v Humpolci

Zasílá svoje vzorníky na požádání každému ochotně franko. proti frankovanému vracení.
Zásilky pres 20 korun vyplacené.

Ján Novomestský,
mechanik v Holiči

odporúča et. obecnstvu svoj hojne zariadený sklad šielich strojov, biciklov aj hospodárskych strojov; zároveň upozorňuje, že prijíma všetky reparačnú do jeho oboru siahajúce.

